

A dBASE alkalmazása bibliográfiai célra II.

A wolfenbütteli (NSZK) könyvtár információkereső rendszerét (WOBIS) a *Victor Sirius I* mikroszámítógépen működtetik. Ez a géptípus könyvtári célokra rendkívül használhatónak bizonyult, elsősorban bőséges karakterkészlete miatt. Egyidejűleg 256 különféle karakter kezelhető vele, közöttük nemcsak az összes latin betűs ábécé betűkészletei, hanem különleges jelek is, mint a ligatúrák (összevont vagy ikerbetűk) és rubrumok (felzetek, címirtok). A mikroszámítógépes automatizálás célja nem annyira az információkeresés, mint inkább az irodalomjegyzékek, a tárgy- és névmutatók készítésének gépesítése volt. Egyúttal megoldották a katalóguscédulák automatikus nyomtatását is. Közvetlen, a felhasználók által is használható gépi katalógus céljára a rendszer kis tárolókapacitása miatt eleve nem alkalmas. A fejlesztők a dBASE II általános adatbáziskezelő rendszert könyvtári felhasználásra alkalmasnak találták. Különösen figyelemre méltó teljesít-

ménynek tartják, hogy a dBASE segítségével készült mutatók a mikrogépről közvetlenül átvihetők a fényszedő számítógépre, ezáltal a nyomdaköltség 70%-át sikerült megtakarítani. A mikroszámítógép és a fényszedés összekapcsolása a jövő szempontjából bizonyára döntő jelentőségű. A jelenlegi lemezkapacitás 620 000 karakter (kb. 4000 dokumentumtétel). Időközben áttértek a cserélhető kemény lemez háttértárrakra, ami a tárolókapacitás erőteljes növekedésével járt.

/WEYRAUCH, E.: *Microcomputer in der Bibliothek. Erfahrungen in der Herzog August Bibliothek Wolfenbüttel.* = *Bibliotheksdienst*, 18. köt. 7. sz. 1984. p. 726–728./

(Ungváry Rudolf)

Egy önálló fejlesztés története.

A braunschweigi Egyetemi Könyvtár (NSZK) "allergo84" programrendszere

A braunschweigi Egyetemi Könyvtár 1982 nyarán szerezte be Commodore–8032 típusú mikroszámítógépét. Ekkoriban már léteztek a kereskedelmi forgalomban Commodore számítógépen is használható fájl- és adatbázis-kezelő rendszerek (SUPERBASE, MULTIDATA, DATAMAT stb.), melyek azonban könyvtári célokra csak nagyon korlátozottan használhatók: sem szabványos tételformátumot (sorfolytonos bibliográfiai leírást), sem pedig megfelelő listázást nem nyújtanak. (Lényegében csak az információkereső igényeket elégítik ki.)

Megfelelő szoftver hiányában nem is tudhatták előre, egyáltalán mennyire alkalmas a mikroszámítógép könyvtári célokra. Ezért a fejlesztéshez apró lépésenként fogtak hozzá: egy-egy részfeladat megoldását tűzték ki célul, és csak egy-egy kész program rutinszerű alkalmazása után fogtak a következő feladathoz. Az eredményeket rövid, a könyvtáros felhasználó szemszögéből megírt közleményekben ismertették a *Bibliotheksdienst* című könyvtári lapban. A fejlesztőmunka két és fél éve alatt 13 közleményük jelent meg, ami nemcsak a terméknek, hanem a mögötte rejlő tevékenységnek is példa nélkül álló népszerűsítését jelentette.

Mivel idegen tulajdonban levő nagyszámítógépen az adatrögzítés a könyvtár számára megfizethetetlenül drágának bizonyult, első lépésben — 1981 decemberére — a monográfiák bibliográfiai leírásainak bevitelére és rendezésére a SORT 64 programot készítették el. Ezután már csak a saját mikroszámítógépükön, házilag és olcsón rögzített bibliográfiai tételeket vittek át nagyszámítógépre a teljes katalógus ki-nyomtatása céljából.

E program elkészítéséhez meg kellett oldani az átállást a nemzeti — esetükben német — szabvány szerinti jelkészletre, és — ami még nehezebb volt — arra, hogy a Commodore egyrészt a szabványos betűrend, másrészt azonban a könyvtári besorolási szabványok szerint is képes legyen rendezni. Ugyancsak meg kellett oldani a változó hosszúságú mezők kezelését is, mivel csak változó hosszirányú mezőkbe illeszthetők gazdaságosan a könyvtárakban előforduló szöveges adatok. (A kereskedelmi forgalomban kapható szoftvertermékek egyik hiányossága könyvtári szempontból, hogy túlnyomórészt csak állandó hosszúságú mezőket képesek kezelni.) A munkák során az is kiderült, hogy könyvtári szempontból nem annyira a központi egységnek (az